

ناهای زیبای پارسی

کردآورنده: مهندس منوچهر کارگر

۱۳۹۰

* نام کتاب: نامهای زیبای پاری

* کردآورنده: مهندس منوچهر کارگر

* چاپ اول تابستان ۱۳۸۰

* چاپ دوم و چاپ الکترونیک تابستان ۱۳۹۰

* بیااری (ویرایش و آواختاری): داوود صباغ

* کلیه حقوق برای مولف کتاب محفوظ است.

برای دریافت کتاب، با آدرس زیر تماس بگیرید:

Manouchehr.kargar@gmail.com

پیشاپیش از مهربانی و مهرورزی هم وطن فرهیخته‌مان

آقای داوود صباغ

که مرا از وجود ایرادات و اشتباهات و نابهنجاریهای آشکار و پنهان در متن کتاب ویرایش نخست آگاه ساخت و
بایاری صمیمانه و صادقانه خود به من نیرو داد تا موفق به رفع همه نابهنجاریها، اشتباهات و ایرادات شوم، همچنین با افزودن
ناهمای جدید به این مجموعه موجب پرباری آن شدند پاسکزاری مینایم.

در واقع این کتاب محصول کار مشترک اینجانب و دوست بسیار عزیزم

آقای داوود صباغ

است که تقدیم حضور به وطن عزیز می‌گردد.

راههای تلفظ نامها

ā	آ	a	ا
ū	او	e	ا
ī	ای	o	ا
š	ش	b	ب
a	ع	p	پ
q	خ-ق	t	ت-ط
f	ف	s	ث-س-ص
k	ک	j	ج
g	گ	č	چ
l	ل	h	ح-ه
m	م	x	خ
n	ن	d	د
v	و	z	ذ-ز-ض-ظ
í	ی	r	ر
		ž	ژ

سخنی کوتاه با خوانندگان

انگیزه نخستین تدوین این مجموعه (با عنوان نامه‌های زیبای فارسی در سال ۱۳۸۰ خورشیدی) بر خورد نگارنده با افرادی بوده است که از بیان نام و یا نام خانوادگی خود احساس شرمندگی و کسالت می کرده اند و یا آنکه آن را خوش نداشتند. زیرا انتخاب نام برای فرزندان از اختیار صاحب نام خارج و اغلب در زمان تولد، توسط والدین و یا بزرگان خانواده صورت گرفته و انتخاب آنان بنا بر شرایط زمان و مکان و سلیقه شخصی و انگیزه‌های فردی بوده است. لذا کودک پس از آنکه به سن تشخیص میرسد، اغلب از نامی که بر او نهاده بودند ناراضی و حتی در بعضی موارد دست برداشته و از بیان نام خود شرم‌زده و ناخند می بود. موضوع انتخاب نام خانوادگی که قریب ۷۵ سال از سابقه آن در ایران میگذرد نیز خود داستان دیگری دارد.

در سال ۱۳۸۴ خورشیدی بر آن شدم تا با تجدید نظر و ویرایش دوباره این دفتر را از وجود نامه‌های بیگانه و یا از ریشه بیگانه که در درازای تاریخ در زبان ما جای گرفته بودند پالایش دهم.

تاریخچه نام و نامگذاری

تا آنجا که ما اطلاع داریم تا قبل از حمله اعراب به ایران و انحطاط شاهنشاهی ساسانی بیشتر نامهای ایرانیان، نام های

پارسی بوده.

پس از اشغال ایران توسط اعراب و استقرار حکومت خلفا، در ایران، بیشترین نامها از نام امرا و حکام و سرداران و

خلفا و بزرگان عرب و خصوصاً نامهای خاندان نبوت و امامت اقتباس می شده است.

در حمله مغول به ایران نامهای مغولی نیز رایج گردید. (تیمور-چنگیز...)

در دوران سلطنت صفویه بیشترین نامها، نام افراد خاندان امامت (دوازده امام) بود. (حسین-علی-حسن-تقی-فاطمه-

زحرا-زینب-سکینه-رقیه-جواد...)

در دوران سلطنت رضاشاه به دفتر ثبت احوال ابلاغ گردید تا آنجا که ممکن باشد مردم را بسوی انتخاب نامهای ایرانی

اصیل راهبانی کنند و از انتخاب نامهای خارجی و خصوصاً عبری و ناتوروس برای افراد خودداری نمایند.

در دوران حکومت جمهوری اسلامی، به دفتر ثبت احوال دستور داده شد تا از انتخاب نامهای ویژه ای خودداری شود و

مردم را به نامگذاری فرزندانشان با نام خاندان نبوت و امامت تشویق کنند و همچنین دفاتری باین منظور در نظر گرفته شد که نام

های غیرمجاز را در آن گنجانیده بودند که به هیچ عنوان نمی توانستند آن نامها را برای عزیزان خود انتخاب نمایند. تا قبل از رئیس الوزرای سردار سپه (رضاشاه بعدی) در ایران ایرانیان نام خانوادگی نداشتند و افراد را با نام و مشخصات ویژه او می نامیدند و وجود و غیره می شناختند. برای نمونه کسی که شغلش نانوا (خباز) بود و نامش حسن، او را حسن نانوا یا حسن خباز می نامیدند. اغلب ممکن بود افراد متعددی در یک محل دارای همان نام و شغل باشند. در نتیجه برای مشخص نمودن فرد خاصی بایستی از مشخصه دیگری برای معرفی او استفاده می کردند. اگر نام پدر یکی تقی و نام پدر دیگری فرامرز بود، اولی را با نام حسن مهدی تقی و یا حسن کربلایی تقی، حسن حاجی تقی و غیره (در صورتیکه به زیارت آن اماکن رفته بود) نام می بردند و دیگری را حسن میرزا فرامرز (در صورتیکه پدرش کوره سواد می داشت) و یا حسن مهدی فرامرز، حسن کربلایی فرامرز، حسن حاجی فرامرز نام می بردند.

در سال ۱۳۰۳ شمسی آئین نامه ثبت احوال به تصویب هیئت وزیران رسید و در ۱۴ خرداد ۱۳۰۴ قانون سجل احوال

مشکل بر شانه زده ماده برای صدور ورقه هویت و تعیین نام خانوادگی افراد از طرف مجلس شورای ملی تصویب شد.

در این قانون مقرر شده بود در هر حوزه ثبت احوال فقط یک نفر مجاز به داشتن یک نام خانوادگی برای خود و خانواده اش باشد

و اگر فردی دیگر بخواهد همان نام خانوادگی را برای خود و خانواده اش انتخاب نماید با اجازه کتبی صاحب اولیه و اصلی آن نام

خانوادگی مجاز گردد. بر همین منظور در سراسر کشور و در کلیه حوزه های ثبت احوال دقتی وجود داشت و دارد که نام خانوادگی کلیه افرادی را که شاننامه برایشان صادر شده ثبت کرده اند.

در این مرحله انتخاب نام خانوادگی برای افراد مشکلات بسیاری را همراه داشت. زیرا تعداد افراد درخواست کننده بسیار و تعداد نام های قابل استفاده برای آنان محدود بود. بر همین علت از سوی دفتر ثبت احوال ابتکاری بکار رفت تا افرادی را که نمیدانستند چه نامی را برای نام خانوادگی خود انتخاب کنند یاری می داد. باین ترتیب که اگر فردی مراجعه می کرد تا نام خانوادگی برای خود و خانواده اش انتخاب نماید و خود پیمناهی نداشت، از سوی مامور ثبت احوال از او سوال میشد که شغلش چیست؟

مثلاً پانچ می شنید: تاجر، طلا ساز، دهقان، کارگر، کشاورز، قصاب، خاز، صباغ، رزاز، سنگتراش، خشت مال، خمیرگیر، متقی امامزاده یا مسجد، تقاره چی، متقی (چاه کن)، پیلور، پینه دوز، میرآب، دشتبان، خرکچی، مسگر، آسیابان، صیاد، بزاز، مارگیر، پیمناز، عطارد، بقال، تنگ ساز، کوره پز، کوزه گرد... آنگاه در صورتیکه شخص دیگری با همان نام در آن حوزه ثبت احوال وجود نداشت این شخص را نام خانوادگی کشاورز و یا... می داد. حال اگر قبلاً کسی دیگر این نام را

انتخاب کرده بود و حاضر نبود اجازه نامه کتبی بدهد که درخواست کننده تازه از آن نام استفاده نماید از او سؤال میکرد: اهل کجایی؟ پاسخ می شنید اهل مازندران.

در صورتیکه شخص سومی باین مشخصات نام نگرفته بود، فوراً نام خانوادگی کشور مازندران را برای او انتخاب میکرد و باین ترتیب بسیاری از افرادی سواد بدون آنکه خود نقشی در انتخاب نام خانوادگی خود داشته باشند، دارای نامی می شدند که ممکن بود فرزندان آنان که در دورانهایی بعد در جامعه ای مدرن زندگی میکردند و مشاغل آبرومندی را بر عهده میکردند، این انتخاب را شیفته خود دانسته و از بیان نام خانوادگی خویش شرمسار باشند.

بطور یقین انتخاب نام خانوادگی برای افراد خانواده های مرفه خصوصاً آنکه سواد داشتند و مشاغل دیوانی را عهده دار بودند و یا القاب و عناوین خاصی را در اختیار داشتند، مشکلی را بوجود نمی آورد.

کلمه مهم اینک انتخاب نام و نام خانوادگی یک انتخاب شخصی میباشد و سلیقه و دانش انتخاب کننده نام میتواند نقشی مهم و موثر در انتخاب یک نام زیبا، خوب، و با معنی داشته باشد.

اما چرا با توجه به این نکته که در حال حاضر در هافرمینگ نامهای ایرانی منتشر شده، تصمیم به انتشار این مجموعه گرفته ام!

پایخ این است که کلیه فرسنگهای موجود با نامهای مختلف سخن از نامهایی دارند که ایرانیان در دورانهای مختلف برای خود

و فرزندانشان انتخاب کرده اند و نامهای ایرانی نامیده میشوند حال آنکه تمام آن نامها پارسی نیستند.

و همانگونه که در سطور بالا گفته شد اغلب: عربی، ترکی، منغولی، یونانی، ارمنی و کوشهای محلی کردی، بلوچی، ترکمن،

طبرستانی، مازندرانی و غیره و یا از ریشه آنها میباشند.

ویژگیهای این مجموعه بشرح زیر است:

۱. کلیه نامهای موجود در این مجموعه پارس میباشند.
۲. نامها در دو گروه جداگانه برای دختران و پسران در نظر گرفته شده است.
۳. نامهایی که برای هر دو جنس زن و مرد مشترک بوده با علامت ستاره (*) مشخص شده اند.
۴. این مجموعه برای انتخاب نام کوچک و نام خانوادگی هر دو در نظر گرفته شده است.
۵. برای نامهای خانوادگی میتوان علاوه بر نامهای موجود با اضافه نمودن پیشوند یا پسوند مناسب به نامهای موجود در این مجموعه نامهای جدیدی را برای نام خانوادگی بوجود آورد. برای نمونه اگر کسی نام خانوادگی «سینا» را انتخاب کرده باشد و شخص دیگری نتواند در آن حوزه مثبت احوال آن نام را انتخاب کند، میتوان با اضافه کردن پیشوند یا پسوند «پور» یا «زاده» یا «فی»، «ینی» یا «نیا» نامهای خانوادگی جدیدی مانند پورسینا، سیناپور، سینا زاده، سینافی، سینایی، سینانیا را بوجود آورد و یا آنکه از ترکیب دو نام یک نام خانوادگی جدیدی را درست کرد مانند: هوشنگ آزاد تبریزی و غیره. و برای نامهای کوچک میتوان از دو نام همراه استفاده کرد مانند: امیر پرویز - امیر هوشنگ - نیک آهنگ - مهر آسا - ماه نیر - مهر نیر - مهر پور - مهین دخت - پروین دخت - نیکوچهره - میوچهره - سپید او و غیره.
۶. نامهای موجود برای نامگذاری (نام کوچک و یا نام خانوادگی) هر دو مناسب هستند. و از آنجائیکه انتخاب نام و نام خانوادگی یک انتخاب شخصی است، لذا دانش و سلیقه شخص انتخاب کننده میتواند نقش موثری در انتخاب یک نام خوب و پربار داشته باشد. میتوان گفت انتخاب نام خوب، هنر است و آنرا دانش کافی برای یافتن نام زیبا و مناسب ندارند بهتر است از مشورت با افراد باسواد و خوش سلیقه و آگاه و مطلع دریغ نورزند.
۷. برای انتخاب یک نام کوچک و یا نام خانوادگی بایستی نکاتی چند را مد نظر داشت:

اول اینکه، نام انتخابی دارای آهنگ و معنی زیبا و مطلوب باشد.

دوم آنکه، هماهنگی بین نام کوچک و نام خانوادگی وجود داشته باشد.

سوم آنکه، در ترکیب نام کوچک و نام خانوادگی این نکته مورد توجه قرار گیرد که، هیچگاه نام کوچک و نام خانوادگی

هر دو طولانی و بلند نباشند و حتی الامکان در صورت ضرورت انتخاب یک نام خانوادگی (طولانی و بلند) از نامهای کوچک

(کوتاه) و در صورت انتخاب نام کوچک (طولانی و بلند) از نام خانوادگی (کوتاه) استفاده شود تا هماهنگی و زیبایی رعایت شده باشد

. از نام خانوادگی بلند و طولانی و برای نامهای کوچک (طولانی و بلند) از نامهای خانوادگی کوتاه استفاده شود تا توازن و هماهنگی لازم

رعایت شود.

۸ سعی شده معروف ترین معنی و مفهوم و موارد استعمال کلیه نامهای موجود در مقابل نام ذکر شده باشد تا در زمان

انتخاب نام، انتخاب کننده به معانی و معانیسم و موارد استعمال آن آگاه باشد.

۹ کلیه نامهای موجود در این مجموعه نامهای پارسی بی است که در گذشته و حال مورد استفاده قرار گرفته و یا می گیرند و نامی

وجود ندارد که تاکنون کسی آنرا انتخاب نکرده باشد.

۱۰. از انتخاب نام های پارسی نازبا و یا با معنای نازبا و یا دارای بار منفی خودداری گردیده است.

۱۱. تلفظ اسامی با آوانگاری لاتین تکمیل شده است.

۱۲. ریشه اسامی تا حدود امکان ذکر گردیده است.

پاریس: مهندس منوچهر کارگر